NG 27.

8 3 8 3 00 0 6 3 3 6 0

Bag Bagon Ognomoton და გარეშე ადგილებში: ერთის წლისა — 7 მან. - 50 J. ნახევარის წლისა bodot ogobo 50 3. Oალკე ერთის ნუმრისა გაუგზავნელათ — 3 შაური. **Chmodo "გამოდის კვირაში ერთხელ, ხუთშაბათობით.**

POWUP-9WADY 9002099

სში " დგოების" რედაქციის კანტორაში, მელიქიკამპ. სტამბაში, ხანის ქუჩაზედ, ბებუთოვის სახლში ლისის გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ. Въ контору редакціи грузинской газеты "ВРЕМЯ", რედაქციის კანტორაში მიიღება ყოველ-გვარი ბანცხადება

სხვა და სხვა ენებზედ. შასი განცხადების დაბეჭდვისათვის ჩვეულბრივის ასოებით გაზეთის სტრიქონზედ 8 კაპ.

30699660

პორტსპონდენცია მუთაისიდან. — შინაგა-ნი ამბები. — პოლიტიკა: — ზოანცია. — იტალია. შვეიცარია. — შვერთებული შტატები. — ბნგლია. — ტელეგრამმები. — დისტერვეგი. — ლოჭინის საპრაქტიკო ხუტორი. — სხვა და სხვა ამბები. — ლექსები. — სავაჭრო და ბიბლიოგრაფიული განცხადებაgon. - 6moson.

JM66063M6906000 17000060906.

თუმცა მაინც და მაინც აქ მე არაფერი გამიგიარა ჯერ, მაგრამ ერთს ახალს ამბავს კი მოგწერთ, რომლითაც, იმედი მაქვს, დიდი მოხარული გახდებით.

მე ჩამოვედი მუთაისში ერთი ამხანაგით 26 ივნისს ხუთს საათზე და მაშინვე მივმართე ერთს ნაცნობ ყვაწვილ კაცს, სადაც ბინათ ჩამოეხტი; ამ ყმაწვილმა დიდის სიხარულით მომეგება და მიმიღო, როგორც უწინდელი ამხანიკი და მეგობარი; რასაკვირველია მოგეხსენებათ, რომ, როცა რამდენიმე ხნის განმავლობაში უნახავს კაცს ნახვენ, პირველი boznobogo co bomosomoza ob omob om-maგორ მშვიდობით ბძანდებით, როდის ჩამობძანდით და სხ. და მერე ჰკითხვენ ერთმანერთს ახალ ამბებს; ესენი ყველა იყო პირველში ჩვენი ლაპარაკის საგნათ. სხვათა შორის ყმაწვილმა კაცმა მითხრა:

"ერთს ახალს ამბაეს კიდევ გეტყვი". ბბა ბძანეთ. "თუ იცნობდით, ერთი ჩვენებუho jogo-Imhody had Fogogo Opomoson, გალობის სწავლის შესასრულებლათ, ეხლა ის ჩამოვიდა აქა და ამალამ კლუბში უნდა მისცეს კონცერტი". მს ახალი ამბავი მართლა

EM9700

No 4.

ბამარჯობა ჩემო საყვარელნო მკითხველნო! დიდი ხანია თქვენთან არ გვილაპარაკნია. ნობათის დრო ეს არის და "ნობათი" კი არ მოგართვით, — მგონია, ამაზე იმდურებოდეთ; მაგრამ რა მიზეზი იყო—ესეც უნდა მოიხსენოთ. მრთი უპირველეს მიზეზთაგანი ის იყო, რომ "Uისკარი" არ შეგეეშინებინა და ადგილი არ წაერთვა "ნობათსა". ჩვენ ასეთი დიდი პატივის ცემა გვაქვს თორმეტი წლისმოხუცებულ კურნალის ღვაწლისა, რომ დიდათ სამწუხარო იქნებოდა იმისი დაჩუმება, და თითქმის ჩვენ თავსაც კი შევწირავდით "სისკრის" ბედნიერებასა, უფრო იმიტომ რომ ჩვენს "ნობათის" ხილზე, უტკბესი ხილი მოაქვს " ისკარსა" და უფრო მაღლათ უკრავს ნობათის დაფსა. ჩვენ რო არ შეგვეყენებინა "ნობათის" ბეჭედა, " ცისკარი" იფიქრებდა: " ჯანაბასთქვენი თავიო, რახან აგრეა, ამდენი სწერეთ, მანამ მოგწყინდეთო! მე ჩემ თორმეტი წლის მოღვაწეობას საკმაოთ ერიცხ ჩემთვის და ახლა რაც გინდათ, ქენითო 4. რასაკვირველია, ეს ადრევე უნდა გვეფიქრა და წლის ბოლოს არ დაგვეწყო "ნთბათის" წერა, მაგრამ....მა ხლის... მოხდა რალა. მაგრამ მოგვეტევებაკი პირველათ იმისთვის, რადგანაც შევინანეთ და იან ეარს აქეთ — დავჩუმდით: ვიცოდით რომ ჩვენში უფრო წლის პირველ თვვებშია ხელის მოწერა ჟურნალზე, ვიდრე უკანასკნელ

დაეაფასე ახალ ამბათ და ლმერთს მადლობა შევსწირე, რომ ჩვენს სამშობლოშიაც გვყავს ერთი არტისტი. მე ერთი საწყალი კაცი ვარ രാ നാഗ്ര നന്നെര മുന്നത് മനമ്യർവ്വനു സിസ് გზაში დამეხარჯა; მაგრამ ეს ამბავი რო გავიგე, თუგინდ ერთი გროშიც რომ არა მქონებოდა, გველის ხვრელში უნდა გავმძვრალვიყავ და ბილეთი მაინც უნდა მეყიდნა. მაშინვე, დალალული კაცი, გავიქეცი ბილეთის საყიდლათ; მიველი კლუბში, ვიყიდე ბილეთი და პატარა ხანს დაედექი იქ, მინდოდა შემეტყო—ბევრი, თუ ცოტა ხალხი იქნება უ. მორიძის კონცერტში; პირველად ბილეთის მყიდველნი ძალიან ცოტანი მოდიოდნენ; მეძალიან შამენანდა — ვაი თუ არავინ იქნეს მეთქი; მაგრამ, ჩემდა სანუგეშოთ, მოაწია თუ არა დანიშნულმა დრომ, ხალხი მოაწვა კლუბს და მე სიხარულმა ისე ამიტაცა, რომ ზევით ავიწიე, თითქმის ერთი გოჯი გავიზარდე. ₩არმოდგენა იყო **ქ**უთაისის კეთილშობილებთ შესაკრებ სადგომში. წარმოიდგინეთ, მანეთ ნაკლებ ბილეთი არ იყო, მაგრამ იმდენი ხალხი კი მოაწყდა, რომ ბეერნი ფეხზედ იდგნენ, რადგანაც დასაჯდომი ადგილი აღარსად იყო; ესეც კი უნდა მოგახსენოთ—ბევრი პირნი მუქთათ შემობძანდნენ: მე თითონ ჩემი თვალით ვნახე, რომ ვრთი თავ მომწონე კაცი მივიდა კასსირთან და შეეხვეწა "შენი ჭირიმე აგე კაი ექვს შაურს მოგართმევ და ერთი ბილეთი მიბოძე, კი იქნება ამისი ბილეთიო" პასსირი შესწუხდა; რაჰქნას ვერც ხათრს უტეხს და არც ექვს შაურიანი ბილეთი აქვს. მე მის მაგივრათ შემრცახვა და იქით წავედი, მერე როგორ მორიგდენ კი აღარ მიყურებია.

თვეებში, და მეორეთ იმისთვის მოგვეტევება mad "Onlyshl" sh aggbgdagshon.

Du show dotyto, hademologodason 5 masთი დაჩუმდა. მაგრამ ნუ მოიწყენთ! სამუდამოთ როდი დავჩუმებულ ვართ. როცა მოვახერხებთ, გემუსაიფებით დი ნობათს მოგართმევთ.

In stoms, he gogoson had angshorgen? საიდგანაც გნებავთ — ადვილია. ბნებავთ "სისკრის " ბაღიდგან? ბატონი ბძანდებით.

მაგრამ ნუ შეძრწუნდება გული შენი ძმობილო " ისკარო". იქნება გეგონოს ავი ვთ-130 holos sho. "Onlyohog" 2060 sgol ofla ვისმე შეშვენის? ან სისკარია განა ისეთი, had son aggdemal. - 5 mosono bodagy sh არის ავის თქმა — ნობათი მხოლოთა ხუმრობს, ნობათი გაიმეორებს სხვის სიტყვას, გამოხატავს სხვის საქმეს, უფრო სიცილი და მხიარულება უყვარს.

ნობათი ყოველთვის ცისკრისკენ იქნება. იმისი მფარველი და შემწე, თუ ამაზე ცისკარმა უარი არა თქვა. მაგრამ თორმეტი წლის მოხუცი მოღვაწე ისეთი წინდაუხედაგი არ ക്നി, നമ്പി എന്ന ഗത്യൂട് ന്റ്റൂര് വിരുത്ത് പ്ര ყვარულზე. მერწმუნეთ, რომ ჩვენში მოიპოკუდაბზიკაძეზე უმეტესს დამცველსა უშეტესს ადვოკატსა. აქ ებეჭდავთ საცდელათ , სისკრის "პირველ დაცვასა, ერთის ჩვენის ნობათის თანამშრომელის ნაწარმოებსა.

(GLIPILI) 920

"Onlyhol" cougols.

ხელს ვყოფთ კალამსა უპატივცემულესის

— პონცერტი იყო ვოკალური და ინსტრუმენტალური; აკკომპანიმენტს ფორტეპიანოზედ აძლევდა უ. დემენტიევი. უნდა მოგახსენო სიმართლე, რომ ჩვენი ახალი ქართველი არტისტი მშვენიერად მღეროდა; იმის მშვენიერს, მაღალს, ძლიერს ხმას ჰქონდა დიდი ზედ მოქმედება პუბლიკის ესტესტიკურ გრძნობაზე, ასე რომ კაცი ვერ დასთვლიდა—რამდენჯერ გამოუძახეს ხელმეორეთ სამღერად. ნამეტანის ტაშის ცემით ხელები რო ეტკინათ, ფეხებს დაუწყეს ბრახა ბრუხი. სხვათა შორის ა. მესხისამ დაუკრა ფორტეპიანოზე მშვენივრათ. თუმცა უმეტესს ნაწილს არ ესმოდა—რას გალობდა უ. მორიძე, მაგრამ იმათ მოსწონ-രാത പ്ലാന മി രാ മുന്ന സ് എമാനന്ത്രാത, നമ്പി ჩვენი მიწის შვილი არისო; მესამედ კიდე შეჰხაროდნენ დაულოდნელად ერთს რასმე ისეთს, რომელსაც ნამეტანი ნაწილი გაიგებდა: ეს იყო "Сомниніе" — რუსული რომანსი, რომელიც უნდა ემღერნა უ. ბორიძეს; მაგრამ, ჩვენდა საუბედუროთ, მთელი პუბლიკა პირდაღებული დარჩა.... ჩვენი "сомижніе" სალაც გაიპარა. ბოლოს გათავების დროს "Боже Царя х ани эторомуть дротовтовор ხორმა; ბევრი ყმაწვილები აღმოჩნდნენ მიაძახეს: "ბის, ბის, ბის!" რომლებმაც იამა და მაშინვე ხორის _ გ რეღენტს გამოვიდა თავისი მგალობლებით სცენაზე და მეორეთ აღასრულეს "Боже Царя храни"; მაგრამ, აქ ესეც უნდა ესთქვა നമ്പി bands പ്രാന്ദ്രാത ദ്യാന നുാന്നു വ

მს ახალი ამბავი, იმედი მაქვს, თქვენც ძრიელ გიამებათ; დღეს ჩვენც დავიკვეხებთ, რომ გეყავს ერთი ჩვენი ქვეყნის შვილი არტისტი;

ქართულის კურნალის "მისკრის" დაცვისათვის, რათამცა უწყებულ-იქმნენ მკითხველ ნი შემდეგისა გარემოებისათვის. მართულს ჟურნალსა ზედა სახელად სისკარზე მრავალი უკმაყოფილება არსებებდა დიდის ხნითგანეე ამ 1869 წლის დაწყებადმდე. ქურნალსა ამასა ზედა არა ვითარი ხმა არ ამოიღო ქართულმან გაზეთმან " დროებამან", რომელსა შეეძ mm coggs dala. bama amodat ganisast asმოსულმან მან სისკარმან ალალო ენა თვისი და წარსთქვა რადმე სიტყვად " დროების "გაზეთზე. ხოლო კვალად და კვალად " ზროებამან " არა რაჲ ჰრქვა მას; ვითარცა და არა ჰსმენია სიტყვანი " ისკრისანი". მსე ვითართა გარემოებათა იძულებულ-მყვეს და ხელს ეყოფ კალამსა წერად ღაცვისათვის ცისკრისა და რედაქტორისა მისის უ. პერესელიძისა.

გთხოვთ ცოდვათა მოტევებასა წერისათვის სასაუბროს ენითა, ვინაჲდგან იძულებულ-ვარ, რათამცა დავემორჩილო აწინდელსა დროსა, როდესცა გარყვნილ იქმნა ენაჲ ქართული, ძველი ნაანდერძები წინაპართა ჩვენთა.

თორმეტი წელიწადია და მეცამეტეში გადადგა "მისკარი" მას აქეთ, რაც იბეჭდება. მს გარემოება ისეთი გარემოებაა, რო ყოველს იმის მტერს ენა უნდა დაუბას. ხუმრობაა ცამეტი წელიწადი წერა. ბბა კარგათ გამოსთ-1300: Us-39-00 89-00-83-00! Quandoდით, რამდენი თვვა, რამდენი კვირა, რამდენი დღე, რამდენი საათი, რამდენი მინუტი,

ამის შემდეგ იმედი უნდა გექონდეს, რომ სხვებიც გამოგვიჩნდებიან. — ბმ ცოტა ხანში, ამბობენ, უ. ქორიძე წამოვა თქვენსკენო და მანდ აპირებს რამდენიმე კონცერტების მიცემას; რასაკვირველია, ის თქვენც ისე მოგეწონებათ, თუ უფრო არა, როგორც ჩვენ. 26 ივნისს 1869.

სხვაველი მ. პეტრიაშვილი.

306282E0 0EM2320.

ამ ცოტა ხანში გამოვიდა 1868 წლის ცნობები "ძავკაზში ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოებისა" რომლიდგანაც ეცნობთ სხვათა შორის შემდეგს: მრისტეს სწავლის ქადაგება ძალიან მოქმედებდა ყველგან, მაგრამ ყველაზე უკეთ ბფხაზეთში, სადაც იმერეთის ეპისკოპოზი ბაბრიელის ქადაგებას და მოქმედებას დიდი განვლენა ჰქონდა. 1868-ში კერპთთაყვანის-მცემელთაგან და მაჰმადიანებთაგან ქრისტიანობა მიულიათ ბფხაზეთში-1,200 სულს; ჩრდ. ოსეთში 141; ხევსურეთში და თუშეთში (ქისტებს) — 3. ბარდა ამისა ხელახლავ მიიღეს ქრისტიანობა განდგომილებმა: ბუხაზეთში —130, ჩრდ. ოსეთში 624, ქაილასარში — პისორებისაგან — ნესტორელებისაგან 167, ბკოვიტებისაგან 10. სომხებისაგან 12. სულ "საზოგადოების" მეცადინეობით მოქრისტიანებულა შარშან 2,287 სული ორივე სქესისა.

მუთაისიდგან იწერებიან იქაურ ძალების შფასო შკოლაზე შემდეგს:

1866-ში მათ იმპერატორების უმაღლესო-

რამდენი სეკუნდი და რამდენი ტერცი. ამ ყოველ სეკუნდის და მინუტის, საათის და სხვა და სხვა (თმა ყალხზე მიდგება!) განმავლობაში ფიქრი უნდოდა: რა დავწეროო, როგორ დაეწერო, რამდენი დაეწერო, ე**ბ**ეჭდო, შევკრა ბროშურათ, ახლა დარიგება, ახლა ხელის მომწერლების პასუხის გაცემა, ახლა ასოს ამწყობების პასუხის გაცემა, ფულის დახარჯვა, მოსვენება, ძილი; სულ ამას, ხუმრობაა, რამდენი თავის ხეთქა და ეაგლახი უნდა. მს ამოდენა ტვირთი ერთ კაცს, უ.ძერესელიძეს კისერზე დააწვა... ღმერთი არ არის! აბა იფიქრეთ. მე და ჩემმა ღმერთმა კიდეც მადლობელი უნდა იყოს ჩვენი ქართველობა, რომ რედაქტორს მოთმინება შერჩა. რაც უნდა უაზრო სტატია იყოს, ხომ გადაკითხვა უნდა, დაბეჭდა უნდა, კორრეკტურის ხოლო თქვენ, მკითხველნო საყვარელნო, წაკითხვა... ბრა, არა შენა ხარ ცისკარო უძლეველი.

ცამეტი წელიწადი კაცმა სულ არა იყოს რა ზლაპრები სწეროს და ბეჭდოს.

ბკი საზოგადოებამაც დააფასა ეს ღვაწლი, როგორც სისკარი ამბობს თაემდაბლობით: "ჩვენ ვერას ვიტყვით შესახებ ჟურნალისა ამის მეტს, რომ საზოგადოებამ საკმაოდ სცნო ღირსებაც ჟურნალისა და ღვაწლიც გამომცემელისა თორმეტის წლის განმავალობაში. " (მისკარი 1868, სეკტემბერი).

პეშმარიტათ, ქეშმარიტათ "სცნო ლირსება ჟურნალისა და ღვაწლიც გამომცემლისა**",** მეტადრე საქართველოს მოამბის შემდეგ.

ბამ ან. ოლგა თეოდორეს ასულმა დააფუძნა მუთაისში უფასო ქალების სასწავლებელი, რათა ყველა სარწმუნოების ღარიბების ქალებს შეეძლოთ სწავლა წიგნისა და ხელსაქმისა. მათმა უმაღლესობამ შესწირა ამ შკოლის დაფუძნებისათვის 500 მან.; და გარდა ამისა ყოველ წელს დაუნიშნა 100 მან. დანარჩენი ფული ჰგროვდება სპექტაკლებისაგან და კონ-ცერტებისაგან, და ზოგიც ნაჩუქრებისაგან. ამ გვარათ 1869 იანერის პირველამდინ შესდგა 4074 მ. და 53 კ.

7-ს ნოემბერს 1867-ში შკოლა გადაიტანეს ნაქირავები სადგომიდგან წმ. ნინოს სასწავლებელის ფლიგელში. მს კარგი მით უფრო იყო, რომ ყოველ წელს 260 მანეთი
რჩებოდა სახლის ქირა და ამით ქალების
საზრდო კარგა გაუმჯობესდა; მაგრამ რადგანაც ახლა ორსავე სასწავლებლებში შეგირდები ემატება, ამიტომ სექტემბრის პირველში
შკოლა ისევ ნაქირავებ სახლში უნდა გადაიტანონ.

ამ ორი წლის განმავლობაში შკოლაში სწავლობდა 71 ქალამდი; გაათავეს 21 და დარჩა ამ წლის იანვრის პირველს 50.

შკოლა იყოფა ორ კლასათ: უფროს კლასათ, რომელშიაც არის 7, და მდაბლათ — 43.
სწავლობენ: სამღრთო წერილს, ქართულს და
რუსულ წიგნს, და ცოტა არითმეტიკას; გარდა ამისა მოსწავლეები სწავლობდნენ საქმლის მოხარშვას: (თავიანთ საქმელს თითონვე ხარშამდნენ) და ხელსაქმეს. ხელსაქმე შესდგება კერვაში, ქარგვაში და ქსოვაში. თავიანთ ტანისამოსს თითონვე ჰკერვენ და სხვასაც უკერავენ. რასაც სხვის საქმეს აკეთებენ და ფულებს იღებენ, სულ იმათთვის იხარჯება.

31 5191979

3605000.

პარიჟი, ივნისის 16-ს: "მმართებლობის შურნალში" არის დაბეჭდილი მთელისიტყვა ნაპოლეონისა, ნათქვამი ბოეეში სამეურნეო ნივთების გამოფენის დროს. მათ უმაღლესობამ უთხრა ქალაქის მერს: "ბედნიერი ვარ, რომ ეხედავ სასოფლო სახლოსნობის

ാറ മാളാത്രത്ത അക്കി ട്ര ടെക്കി. "საქართვე. ლოს მოამბე რა იყო, ერთი წელიწადი იცოცხლა და მოკედა. მართალია არიან ისეთნი ბოროტნი ენანი, რომელნიც იტყვიან, რომ "საქართველოს მოამბე" მოისპო, მაგრამ ისევ ცოცხალია თავისის სტატიებით, თავისის სუ. moon; brama Bolysho shot bymoo dygosho, მძოერიო. ბმას ამტკიცებენ ვითომც იმითი, ხომ "საქართველოს მოამბის" ნომრებს დღესაც უფრო ბევრნი კითხულობენ ეხლანდელ, წრევანდელ, შარშანდელ და წინა წლების ცისკრებზედაცა. მაგრამ ამას რა მნიშვნელოdo ofgli? Onlysho how shou bozemodo, had დღესაც იბეჭდება, დღესაც გამოდის თვე და თვე, თუმცა კი, ავის ენის თქმით, ვითომც ძალიან ცოტანი კითხულობენ.

მაგრამ არა! მს წამომცდა, როგორ არა კითხულობენ. წრეულს ორმოცდა თხუთმეტი
ხელის მომწერი ჰყავს და, როგორც შარშან
უფალმა ძუდაბზიკაძემა სთქვა, "ასის ხელისმომწერის *) წყალობით ცისკარს კითხულობენ
ათასნი". ბთასი კაცი რომ კითხულობდეს, აბა
სარგებლობა არ არის? მთქვათ შარშან 100
ხელის მომწერი ჰყავდა; არა უშავს რა, თუ
წრეულს 55 იყოს. წამკითხველი მაინც 550
სული ეყოლება.

-copy and dry on **

პი "დროებას ბევრნი არა კითხულობენ, და ვინც ხელის მომწერნი არიან, ძალდატანე-

წარმატებასა. ბმ გეარი წარმატება უნდა მივაწეროთ წასრული ჩვიდმეტის წლის სიმშვიდეს და რიგიანობას. შველა დარწმუნებული
უნდა იყვნენ იმაში, რომ ეს სიმშვიდე მომატებულათ არას დროს არ დაირღვევა". Оქაურ ეპისკოპოზს იმპერატორმა უთხრა შემდეგი: "შოველთვის მოწიწებით ვისმენ თქვენს
ლაპარაკს, რომლისაგანაც ისმის შემბრალებელი გულის ხმა და რომელიც მოგეაგონებს
წმინდა მცნებაებს. თუ ღმერთმა ჩემი ლოცვები, ამისრულა მაშინ იმედი მაქვს სარწმუნოება იქნება ჰატივში, ხალხს კეთილ-დღეობა მიეცემა და ზრანციაც წარიმატებს და აღყვავდება".

000000

რომი, ივნისის 14-ს. ბუშინდელს პონსისტორიის სხდომაში პაპმა სთქვა სიტყვა წინააღმდეგ იტალიაში დაწესებული კანონისა, რომლითაც სასულიერო წოდების პირნი არ არიან გნთავისუფლებულნი სამ ხედრო სამსახურიდან, როცა იმათი ჯერი მოვა. მერე შეასხა ქება იმ ეპისკოპოზებს, რომლებმაც ამ კანონს წინააღმდეგობა გაუწიეს; იმაზედაც იმწუხარა, რომ ბესტრიაში სარწმუნოებას არ სცემენ პატივსო. ბმას პაპმა დაუმატა, რომ იტალიიდგან მოსული ამბები შაღონებენო.—

ფლორენცია ივნისის 9-ს (21).
"Мფიციალური ბაზეთი" გვაცნობებს, რომ
თურინში, ნეაპოლში, მილანში, ბერღამოში
და რეჯიოში ყოფილა მცირე დემონსტრაციები, რომლებშიაც ხალხს მონაწილეობა არა
მიუღიარა. მილანში თითონ ხალხს გაუყრია
მეჯანყეები. იქაურ თანამდებობაებს ძალიან
სწრაფათ და ყოჩაღათ უმოქმედნიათ ყველგან.
ბმის გამო ჯარს თითქმის არსად მოუხმარია
თოფ-იარაღი. ბრეულობის დროს ყვიროდნენ
იმ გვარ სიტყვებს, ოომ სჩანს დემონსტრაცია
დაფარულ აგენტებს მოუმზადებიათ. ბენუაში რამდენიმე კაცი დაუტუსაღებიათ.

ბრიუსელი, ივნისის 13-ს (25). როცა სენატი აუქმებდა იმ კანონს, რომლის ძალით ვალის ამღებს, თუ ის ვერ გარდი-ხლიდა თავის დროზე, ჩასვამდენ ციხეში, მა-შინ 30 ხმის 34 ხმაზე უმეტესობით მიიღეს წინადადება უფ. ბრაბანსონისა, რომლითაც ურჩევდა გაენთავისუფლებინათ მხოლოდ ვა-

ბით არიან და არა თავის ნებით". (მს შარშანა სთქვა ცისკარმა; უნდა ვერწმუნოთ.) მაშასადამე ბევრი ბევრი რომა ვთქვათ, ფროებას 40 ხელის მომწერი მეტი არ უნდა ჰყავდეს ესეც, "ძალდატანებით". თუმცა ჭორები კი გვესმის, ვითომც "ფროებას" 300 ხელის მომწერი ჰყავსო, მაგრამ ეს ტყვილი უნდა იყოს, თორემ რატო არ აცხადებს ხელის მომწერთ სიასა. ცის დასაჯერებელი იქნებოდა. ჰაი რომ მაშინ ეყოლებოდა 3,000 მკითხველი!

და აბარებინებენ. Оისკარს კი ისეთი წესი დაუდგენია თავის რედაქციისათვის, რომ თუ მკითხველი Оისკრის კითხვის ღირსი არ არის, რა
ფასიც რომ აძლიოს რედაქტორსა თითო წიგნში, არ მიჰყიდის. ბი დასამტკიცებლათ შეგვიძლია მოუტანოთ მაგალითად "დროების"
რედაქცია, რომელსაც უარი უთხრა და თავისი ნომრები არ უგზავნა...

პრა! პისკარს არ ეშინიან ხელის მომწერელთ მოკლებასა. პმას რომ მორიდებოდა,
ზნეობის დაცემაზე არ ილაპარაკებდა უშიშრათა. მაგრამ პისკარმა დაიწყო ერცელი ლაპარაკი უფალის თავხედის (ეს ახალი თავხედია) სიმართლით სავსე სტატიებში ლოტოზე,
რომლითაც საქვეყნოთ დასცა ძირს ლოტოს
მოთამაშენი. პისკარს სრული უფლება ჰქონდა, რომ თავის დეკემბრის ნომერში ქალებისთვის ეთქვა: "როგორლა ვბედავ ლოტოს

წარმატებასა. ამ გვარი წარმატება უნდა მი- ლში ჩავარდნილი ეაჭრები და უცხო ქვეყნე-

ფლორენცია, იენისის 13-ს. შინაგანი საქმეების მინისტრმა გაუგზაენა ლუბერნატორებს შემდეგი შინაარსის დეპეშები:
"ბუშინ მთელი დღე სიმშეიდე არც ერთს

Оტალიის ქალაქში არ დარღეეულა. ზოგიერთ ალაგს ისმოდა ხმეები, რომ დემონსტრაცია უნდა მოხდესო; მაგრამ ყველა მეცადინეობა მშვიდობიანობის დამრღეეველებისა
დარჩა უქმათ, რადგანაც ხალხი არ თანაუგრძნობდა იმათ ამ საქმეში. —

330000600.

ბერნის შმთავრესმა რჩევამ დასდვა შემდეგნი კანონები: 1) მრის კაცებს მიანდვას მართვა მეტრიკული წიგნებისა, რომელშიაც ჩასწერენ ხოლმე ახალ დაბადებულებს, დაქორწინებულებს და მიცვალებულებს; აქამდის კი ეს საქმე მარტო სასულიერო წოდების ხ ლში იყო. 2) ძონტრაქტით ცოლ-ქმრობა ვალდებულებათ არის მიღებული, და საეკლესიო კი, ვისაც სურს. 3) ბააადვილეს უკანონოთ დაბადებულებისათვის კანონიერათ შერიცხვა და შვილათ აყვანაც კანტონის კანონებში შევა.

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ <u>ᲨᲔᲔᲠᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲢᲐᲢᲔᲑᲘ.</u>

3 ა შ ი ნ ქტ ონ ი მ ა ი ს ი ს 28-ს (10 ივ-ნისს). ნუ იორკიდგან გვაცნობებენ 3აშინგ-ტონის არეულობაზე, რომელიც მომხდარა იქ სამოქალაქო ამორჩევის გამო. 3აშინგტონის 150,000 მცხოარებისაგან ნახევარი თითქმის სულ ნეგრები არიან, რომლებიც უწინ მონებათ იყვნენ და ჩხუბების გათავების მემდეგ მოჰყვნენ აქ ჯარს. ბმათ ჯერ აქამდისაც აწუხებენ ყოვლის მხრიდგან და ამიტომ ამორჩევის დროს მოეხდინათ ისეთი არეულობა, რომ პოლიცია შერეულიყო დასამშვიდებლათ. სამოქალაქო ამორჩევაში ყველა რადიკალურმა კანდიდატებმა მიიღეს უმეტესი ხმები.

SESTING. Berochadder conge

ლონ დონ ი, ი ენი სი ს 16-ს. ბმ ცოტა ხანში ბნგლიაში ბეერი მუშების ასოციაცები სდგებიან, და თუმცა კანონით არ არიან მიღებულები, მაგრამ მაინც იმათი საქმე ძალიან კარგათ მიდის. ზოგ ასსოციაციაში

ქალებზე ლაპარაკსა, ჩვენ ხომ მათის წყალობითა ესცხოვრობთ, როგორც მოგახსენებენ;
ამაზედ, ამას მოვახსენებთ, რომ რაც აქამდინ უგზავნიათ, იმას ნუღარ გამოგზავნიან? ბნ თითონ
რომ არ აბადიათ რა, ისე გაუფხეკია ლოტოს
თამაშობას, სხვას ვის რას მისცემენ; ნეტარ იციან
კეთილი და საქვეუნო საქმე რომელია? მჰ, ბევრი
მაქვს სათქმელი, დრო მოვა, სულ ერთიან
გამოვსთქვამთ, ჩვენ არავის დაეზოგავთ, თუ
ბოროტება და ქვეუნის სავნებელი რამ შევნიშნეთ.
ჯერ ვს კმარა." (ცისკარი 1868 წ. დეკემბერი, გვერდი 58).

დააკვირდით რა ძალაა ამ სიტყვებში. "ბრაეისა ზოგავს" სისკარი და მოუმატებთ არასა ზოგავს, რომ გამოჰფინოს საქვეყნოთ "ბოროტება და ქვეყნის სავნებელი რამ. " ის უარს ამბობს თვით ნივთიერს შეწევნაზე, რომ "რაც აქამდინ უგზავნიათ (ფული, ერბო, კა-കാറ്റം, ფქვილი, თუ കാം?) നിരാധ മൗന്ദ്രാക გാമനგზავნიანო". ჩქნება ოხუჯები გამოჩნდნენ და თქვან, ლოტოს მოთამაშეებს რომ ფული აღარ შეამცნია (როგორც ზემოთა სწერია) იმიტომ ასე ჰკიცხავსო, მაგრამ არა, საქმე ეს არ არის. საქმე იმაში მდგომარეობს, რომ იმედი არ არის იმ ქალებისაგან, იმ ლოტოს მოთამაშეებისაგან: კეთილი და საქვეყნო საქმე არ იციან (ესე იგი არ იციან არა მხრით შეწევნა რედაქციისა). დიახ, ამისთანა მართალი ჭეშმარიტი და ასე მრისხანე სიტყვა სისკრი. საგან (თუნდა თავხედის პირით) ჩვენ არ გა გვიგონია.

შძლეველი ხარ სისკარო.

ათასობით სთელიან მუშებსა მაგრამე ეგმათი საქმე სულ რამდენიმე პირის ხელში ერებს. შაინდა სინიდისი ბევრს მუშებს ჰშეელის. პანონი ვერ უმაგრდება და მალე იქნებიან მილებული ეს ასსოციაციები. ბმ საქმის გამოლინდონში შეიყარა მიტინგი, რომელზედაც მუშების საქმე კარგათ იყო მიღებული. პრების პრეზიდენტათ იყო ყველაზე უმდიდრესი ლონდონის კაპიტალისტი უფ. სამუელ მორლეი. მიტინგზე მუშებიც და იმათი აღებიც ცდილობდნენ დაეცოთ სრული თანახმობა წარმოების ორი ელმენტისა—ფულისა და შრო-

@0~08K79908U

(თვილისში მიღებული) პეტერბურღი, ივნისის 27.

პარიჟი. მინისტრებმა მისცეს თხოვნა სამსახურიდგან დათხოვნისათვის. ნაპოლიონ-მა მიიღო ის პროგრამმა, რომელსაც თხოულობდა ძანონმდებელი ძორპუსი; მაგრამ მინისტრების ცასუხის მგებლობაზე *) კი ჯერ არა გადაუწყვეტია რა. ცდილობენ რომ მორიგებით გაათავონ საქმე.

პარი ჟ ში ისმის რომ მმართებლობას უნდა საერთო ხალხის ხმით გადაწყვიტოს — უნდა თუ არა ხალხს მინისტრების პასუხის მგე-

(პეტერბურლში მილებული)

15-ს ი ენ ი ს ს. სენის (პარიჟში) სასამართლოს გადაწყვეტილობით უფ. ბენრი როშფორი უნდა დაჯდეს ციხეში სამი წელიწადი
და გადაიხადოს 10,000 ფრანკი ჯარიმა (3
ათ. მანეთამდი) იმიტომ, რომ იმას შემოუპარებია ზრანციაში კრქალული ჟურნალი
"Lanterne" "ზარანი",—რომელსაც ის სცემდა სამზღვარს გარეთ. ბარდა ამისა უფ. როშფორს ამ სასამართლოს გადაწყვეტილებით
ერთმევა განსაკუთრებითი საპატიო ხარისხები
მოქალაქობისა (ამასთან, რასაკვირველია, დეპუტატათ ამორჩევის—უფლებაც).—

*) მინისტრების პასუხის მგებლობა იმაში მდგომამარეობს, რომ ყოველმა მინისტრმა ყოველ თავის მოქმედებაში უნდა აგოს პასუხი ხალხის ამორჩეულ დეპუტატებსა და არა ხელმწიფეს.—

ბევრნი ჰკიცხავენ ცისკარსა, რომ "ლროვბას" გადაეკიდა და სამ ნომერში (სექტემბრის პოემბრის და იანვრის) ლოლნის რალასაც და ვერ მორევიაო. რაც უნდა სთქვან სისკარი მართალია ამით, რომ ქართული ენის გამშვენიერების მსურველია, და არა დაცემისა. "დროება" კი ჰრყენის ქართულ ენასა. "მაი საბრალო ქართულო ენავ, ვაი საბრალოვ ჩემო (სისკრის) შკითხველო. ბხლა რომ აიხედოს ერთერთმა ჩვენმა მიძინებულმა წინაპარმა და ამ ახალს თრინჯულს ენას თვალი გადაავლოს, მოგვიწონებდა!" (სისკარი 1868 წ. ნოემბერი, გვერდი 120) "საბრალო ქართულო ენავ, საბრალო მწიგნობრობავ! ნუ თუ ეს გეწერა, რომ უკანასკნელს ჟამში შენ მშვენიერ და მდიდარს სიტყვიერებაში უნდა შერეულ იყო ამ ხალხის მჩხაბავებისაგან ამდენი ლვარძლი?" (სისკარი 1869 წ.

საშინელება არ არის, მაშ რა არის " " " ფროებამ " ენა სრულებით წაახდინა. მოდი და ამაზე გული ნუ დაგეწვის. ბმისთანა უბედურება
რალა იქნება ქვეყანაზე რომ კაცმა თქვას:
"ბალი დაიწყო! ასეც შეიძლება მაშ ვთქვათ,
ალუჩა დაიწყო. მართულათ რომ დაგვეწერა,
ასე დაეწერდით: წვეულება " და სხვა (სისკარი
1869 წ. იანვარი გე. 77.) ბი ქვეყნის დაქცევა—სწორეთ ეს არის. მაგრამ მოკლეთ რომ
მოსჭრათ, ისა სჯობია და ცისკრის სიტყვითა
ვთქვათ: " ფროების ქართული — სომხის ქართულია! " მოდი და ამისთანა საქმეზე ნუ ილაპა-

ᲓᲘᲡᲢᲔᲠᲕᲔᲒᲘ, ᲛᲘᲡᲘ UᲮᲝᲕᲠᲔᲒᲐ ᲓᲐ Ა**Ზ**ᲠᲔ-ᲑᲘ ᲥᲛᲐᲬᲕᲘᲚᲘᲡ ᲐᲦ**Ზ**ᲠᲓᲐᲖᲔ.—

1827-დგან დისტერვეგმა დაიწყო გამოცემა Rheinische Blätter "რეინის ფურცელი". ამავე წელიწადს დისტერვეგმა დაწერა რამდენიმე სტატიები, რომელთაგანაც განსაკუთრებით შესანიშნავი არის დისტერვეგის ქადაგება, რომ ლოცეას არ უნდა ასწაელიდნენო, რადგან ლოცვა გრძნობას უფრო ეკუთვის, ვიდრე ცნობას, გონებასაო. "თუ გინდა, რომ შენმა შვილმა ისწავლოს ლოცვა, ამბობს დისტერვეგი, მაშინ იმის წინ ილოცე იმისთვის და თავისთვისაც; მაგრამ ნუ კი გააზეპირებინებ, ის თითონვე ისწავლის". შემდეგ დისტერვეგი ამბობს, რომ ყმაწვილს თუ მიაჩვევთ მუდამ ლოცვას და ლმერთის მიმართვას, მაშინ ის უსათუოთ მოერიდება ყოველ ბოროტებას. დისტერვეგის აზრით კატეხიზის გაზეპირება შკოლებში აი რათ არის მავნებელი:

1) ის არ ეთანხმება საერო კაცობრიობის სწავლის აზრსა,

2) თვით საგანს (სამღვთო წერილს) ამცირებს,

3) არ ეთანხმება პედაგოგიის კანონებს,

4) შმაწვილს გონებას უხშობს და

5) სარწმუნოების გრძნობასაც უკარგავს ბმ აზრებმა მასწავლებლები პირველში ძალიან შეაძრწუნა, მაგრამ ახლა კი ყველგან ჭეშმარიტებათ არიან მიღებულნი.

დისტერევგი ყმაწვილებს ისე ექცეოდა,როგორც თავის სწორს; ის ერეოდა იმათ თამაშობაში, მუსაიფში და სხ. სცდილობდა მხო. ლოთ იმას, რომ შეგირდები გონიერი კაცები დამდგარიყენენ. ბმაო მორწმუნებას ფხენიდა შეგირდებში და ყველაფერზე ნამდეი. ლსა და ცხადს ახსნას აძლევდა. ამგეარა თვე ცდილობდა, რომ ყმაწვილებს შინაგანი ძალიც გამაგრებოდათ, უხსნიდა თავის თავის იმედოვნებას და თვითმოქმდობას.—

შესანიშნავი იყო დისტერვეგის ქცევა თვის სემინარიელებთან. 0ქაური ცხოერება ჰგავდა ერთს დიდს ოჯახში ცხოერებას. როცა სწავლა გათავდებოდა, დისტერვეგი გაერეოდა ხოლმე სემინარიელებში, იმათთან დასეირნობდა, ბურთაობდა დარბოდა, იცინოდა და ხუმრობდა. მაგრამ მაინც იმის სემინარიაში თა-

რაკებს ქართული ლიტერატურის მოდარაჯე და უფროსი ძმა ჟურნალებისა.

რა თანამშრომელები ჰყავს **დ**როებას, რომ რიგიანათ "მეიძლონ წერა? "რა ესთქვათ, ვინც თავს გამოჰყობს მეორე თუ მესამე კლასიდგან, სათვალებს იკეთებს, წვერს იყენებს და მწერლობას იჩემებს. ის სულ ზემოთ იყურება, ვინც ანბანას ისწავლის, ის მოგახსენებთ, პირველი ლიტერატორი ვარო." (Оისკარი 1868 წ. ნოემბერი 120 გვ.). "ზამოდიან თუ არა კვერცხის ბუდიდგან, იმ წამსვე კალამს მივარდებიან, ამათ ეს კალამი ჰგონიათ უექველათ ან ბურთი, ან ჩილიკა-ჯოხი". (Oისკარი 1868 წ. სეკტემბერი 98 გე.) ბი რა მწერლები ჰყავს " დროებას"! ბანა ცისკრის მწერლებსა ჰგვანან ან კრიტიკოსს ძუდაბზიკაძეს, ან თავხედს, ანუ პოეტ ძერესელიძეს.

რასა სწერენ ფროების მწერალნი? სისკრის მწერლებსავით ტკბილათ საამურს რასმე, მაგალ. ლოტოს ზღაპრებსავითა, გვაკითხებენ მშრომელებს "გაგონილი აქეთ: მწერალი სწერსო, მწერალი ხალხს დაქადაგებსო, მწერალი ბოროტს და კარგს საქვეყნოთ გამოჰფენსო. ბმის ნაცელად იმით (იმათ) პირიდგან გამოდის მხოლოდ ლანძღვა, მრთელი იმათი აგებულება დაფუძნებულია ლანძღვაზე . (Onსკარი 1868 წ. სექტემბერი 98 გე.) ბმისა გამო საკვირველი არ არის რომ ფროების შწერლებს "სამი იოტის ოდენი სარგებლობა

ყოველ წესს ასრულებდნენ. ღარიბს სემინარიელებს ის აძლევდა შეწევნას, სუსტთ ამაგრებდა. სწავლა ლაპარაკში მიდიოდა: ხან ერთი და ხან მეორე ჰკითხაედა იმას რასმე; მაგრამ დისტერვეგი არ ჩქარობდა პასუხის მიცემას; ცდილობდა რომ ისევ ყმაწვილებს ეპასუხებინათ და აეხსნათ კითხვა.

ბერლინის სემინარიაში, სადაც ის გადიყვანეს, სემინარიელებს ექცეოდა დიდის სიჟვარულით, მაგრამ მასთან მკაცრი მასწავლებელიც იყო. ის თხოულობდა, რომ სემინარიელებს სვინიდისიანათ ეშრომათ. ის ასწავლიდა იმ რიგათ, რომ თვითონ მაგირდებს დაენახათ, გაეგოთ და გაესინჯათ ყოველი საგანი; ზამთარში დილის შვიდ საათზე იწყებოდა სწავლა და ამდროს მოსწავლეები სკოლაში უნდა ყოფილიყვნვნ უთოოთ.

დისტერვეგის პირველი წადილი ის იყო, რომ ბერმანიაში ყოფილიყო დრო გამოშვებითი ყრილობა მასწავლებლებისა. ბხლა გერმანიაში მასწავლებლები ყოველთვის იყრებიან ერთათ; של חטחבה ერთმანერთის წინ წარმოსთქმენ ხოლმე თავიანთ აზრს სწავლაზე, ლაპარაკობენ სკოლის საქმეებზე, კითხულობენ თავიანთ თხზულებაებს აღზდაზე და სხვ. ბარდა ამისა 1824-ში დისტერვეგმა გამართა კასსა, რომლიდგანაც ეწეოდნენ იმ მასწავლებლების ქვრივებს და ობლებს, რომელნიც სემინარიიდგან გამოსულნი იყვნენ.

თორმეტი წელიწადი დაჰყო დისტერვეგმა მერსში და მერე გადმოვიდა დირექტორათ ปฏิชิกริงคกงซิก. ბერლინის სამასწავლებლო აქ იმას უნდოდა უფრო გაევრცელებინა თავისი მოქმედება, რადგანაც აქ უფრო ბევრი მასწაელებლები იყვნენ და იმათზედ უნდა ემოქმდნა.

დისტერვეგის წადილი ის იყო, რომ ყველგან გაევრცელებინა სწავლა; მაგრამ ის ხედაედა, რომ მდაბალი ხალხი გაუნათლებელი იყო და არ მიდიოდა წარმატებაში; ამიტომაც დისტერვეგი ჰქადაგობდა საზოგადოებაების, კრებების შედგენას, რომ იმათ გაევრცელებინათ სწავლა. პოველი მოქალაქე, ყოველი მუშაც დისტერვეგის აზრით, უნდა იყოს წევრი რომელიმე კრებისა, ან პატარა კარპორა-

არ მოუტანიათ ქართული ენისათვის" (იქვე 103 83.)

" ფროების "მიმართულებას ცისკარი ძალიან ერცლით არ განსაზღერაეს, არამედ მოკლეთ, ცხადათ და ძალიან ქკეიანურათ: "მიმართულებისას ხომ ნურას ვიტყვით,—ლმერთმა შეინახოს; ისე ბარბაცებს, როგორც ბრმა ხა- სნი. რი; მაგრამ ენა კი მდიდარი აქვს" და სხვა (აქ ენაზე მიდის ლაპარაკი, როგორც ზემოთ მოვიხსენეთ). ეს ღრმა ჰაზრი მიმართულებაზე არ მესმის, თუმცა კი ბრმათ ვერწმუნები სისკარსა, რომ მიმართულება ზროებისა ბრმა ხარიეითა ბარბაცებს. მე ვგონებ ეს იმაზეა ნათქვამი, რომ ადრე პარასკეობით გამოდიოდა, ეხლა კი ხუთ შაბათობით. მაგრამ არა, ლმერთო შეგცოდე. ეს რომ დაბეჭდა სისკარმა, მაშინ არ ეცოდინებოდა, რომ წრეულს ხუთ მაბათობით გამოვა. რო ვერ მიმხვდარვარ! 3თხოვ უმორჩილესათ ცისკარსა, ეს მიმართულების ამბავი ამიხსნას; დიდათ დამავალებს უმოჩჩილეს მისს დამცველსა და მოძმესა. მაინც კი სისკარი ერთის მკვიდრის მიმართულებით გამოდის და გაბედეით შეუძლია წარმოსთქვას:(სხარტულიდგან საქ. მოამბე. N VII.)

ag იგივე ვარ მარად და მარად!

ბმ ზემოხსენებულ სიტყვებს შემდეგ ბრძენთა ბრძენისა და უძლეველის იისკრის სიტ. ყვა უნდა მივიღოთ შეურყეველ ჭეშმარიტებად და ამისთვის საკმაოა გამოეწეროთ საკუ-

ვის დროზე ყოველთვის იყო როგიანობა და ციისა. პოველი საზოგადოება უნდა სცდიmadegle, had adolo figher sh ayal boწყალი. ბმიტომ ის ჰქადაგებდა ერთობას, კაცების შეერთებას.

> " მე არ შემიძლია წარმოვიდგინო, რომ მასწავლებელი იყოს ბედნიერი, თუ ის გაცალკევებული არის "_ამბობდა დისტერვეგი; 1832-ში ბერლინში დისტერვეგმა გამართა პირველი "პედაგოგიური საზოგადოება".

ბერლინში სემინარიასთან იყო ერთი პატარა შკოლა, რომელსაც " დისტერეეგის შკოლას" ეძახოდნენ. 0ქ თითონ დისტერვეგი ასწავლიდა არითმეტიკას, გეოგრაფიას და ნემეცურ ენას. რექტორი ბურგვარდი აი რას ამბობს დისტერვეგის შეგირდებზე: "მე zoh shose sh dobstagl nug chacaso gadaთქმა და გარკვევით კითხვა, როგორც იმ შკოლაში, კითხულობენ, რომელიც ბერლინის სემინარიასთან არის"! დისტერვეგის სწაელის და მეთოდის საყურებლად იკრიბებოდნენ პედაგოგები სხვა ქვეყნებიდან.

თუმც საზოგადოთ დისტერვეგს ძალიან სცემდენ პატივს, მაგრამ ბევრი მტერიც ჰყავდა. იმის წინააღმდეგ ბევრი იწერებოდა ჟუ რნალებში და წიგნებში**. ზ**ოგი უღმერთობას (ატეისტობას) აბრალებდა და გამოჰყაედა სარწმუნოებისა და ქრისტიანობის მტრათ; ზოგი ამბობდა — ახალ-გაზდობას მავნებელსა და მაცდურს აზრებს უქადაგებსო და სხ. მაგრამ მაინც ვერა დააკლესრა, რადგანაც დისღერვეგი წმინდა სინიდისისა და სარწმუნოების კაცი იყო. თითქმის ყოველი იმის სიტყვა ამტკიცებს, რომ ის არის მტკიცე ქრისტიანი. ეს მტრობა დისტერვეგს უფრო ამაგრებდა. ის ამბობდა: "საჯავრელია, როცა ვინმე გეჯიბრება; მაგრამ სწაელისა, გონიერებისა და თავისუფლების მტრის შენზე უგულობა ძალიან სასიამოვნო არის; ეს მე მიმტკიცებს, რომ ჩემს სიცოცხლეს უკელოთ არ გაუვmos".

მმართებლობაც სდევნიდა დისტერვეგს; რასაკვირველია მმართებლობის გონიერ პირებს მოწონდათ იმის სწაელა—უყვარდათ პატიესაც სცემდნენ. მაგრამ, რადგანაც მმართებლობას ამბები მისდიოდა, რომ ის სემინარიაში სარწმუნოების წინააღმდეგობას ქადაგობსო, ამიტომ უშლიდა იმას სემინარიელებ-

თარი იმისი სიტყვები " დროებაზე" და სისკარზედ:-

ლათ მთელი წლის განმავალობაში და ღირსებაც იმ გვარი აქვს, რომ ასი (ვთქვათ) ხელის მომწერის წყალობით კითხულობენ ათა-

" დროები რასაც ვერ მიხვდება და ვერ გადმოილებს თავის ინაზე (ესე იგი ვერ სთარგმნის) იმას სხვა ენით გვანიშნებს: მეგრე-

"ბმაებს რომ გამოედგომოდით, რამდენიც რამ გამოსულა ამ სამს წელიწადში, (დროებაში) ერთი იმოდენაც იმაზე კრიტიკა დაიწერებოდა, — მაგრამ ვისა აქვს ან ოხერი კალამი, რომ მოაცდინოს, ან ოხერი თავი, რომ აიტკივოს... 3ინ გაარჩევდა, როდესაც ყურადლება არავინ არ მიაპყრა. ამ გვარი ჩხაბა რომ გვინდოდეს, ყველანი დავწერთ; ამ გვარი ნაჩხაბი.... ყოველს სოფლელს უსწავლელს ნაცვალს გამოუვა ხელიდგან." (სისკარი 1868 წ. სექტ. 103 და 104 გვ.)

"როგორც მოქმედებიდგანა სჩანს, ჩვენ საქართველოში ჟურნალის ანუ გაზეთის გამოცემისა და ვაჭრის შორის მაგდენი განსხვავება არა არის რა *). მრთიც ჰყიდულობს და

თან სარწმუნოებაზე ლაპარაკს. რამდენიშე ჯერ მმართებლობამ მისცა წინადადება რომ, თავისი ნებით გასულიყო სამსახურიდგან, მაგრამ დისტერვეგს არ უნდოდა ყმაწვილებისთვის თავი დაენებებინა. რამდენიმეჯერ იმისი სემინარია გაჩხრიკეს, რომ რამე აკრძალული ენახათ.

დისტერვეგს სთხოვდნენ აგრეთვე, რომ നമാധ ാനാന മാമനുവാ താളസ് എന്ന്യെന്; sdenggდნენ სამუნჯო სასწავლებელის დირექტორობას, ოლონდ სემინარიისთვის თავი დაენებემინა. ბოლოს 1847 წ. ის უნდა გამოსულიყო სამსახურიდან. მს, რასაკვირველია, ძალიან ეწყინათ მისს მოსწავლეებსაც და მეგობრებსაც. დიდი თანაგრძნობელობა განუცხადეს იმას აგრეთვე სხვა გერმანიის პედაგოგებმაცა.—

(დასასრული).

ന്നുംഗാല സ്വാധിക്കാർ

იმისთვის რომ მიწის ამუშავების საქმე კარგათ წავიდეს ჩვენში და ნამდვილ გააცნონ ხალხს ახლად შემოღებული სამეურნეო მცენარეების სარგებლობა, აგრეთვე იმისთვის რომ მეურნეობა შეასწავლონ აქაურ ახალგაზდა კაცებს, ექვსი, თუ შვიდი წლის წინეთ დაწესდა სოფ. ლოჭინში — (შვიდმეტ ვერსზე Ordomologosb) bo3hojonbyonho മാനന്ത് 60 പ്രത്യാസ മാമ്യ്യന്ത്ര.

mago Monomoboi , bod gy m 6 gm bo 8 mგადოება" დარწმუნდა იმაში, რომ სახელმწიფო "სამაგალითო ფერმებს" არ მოაქეთ მხარესთვის ჯეროვანი სარგებლობა, მაშინ ის შეეკრა ზემოხსენებული ხუტორის იჯარით ამლებს უ. შივეგს შემდეგი პირობებით:

1) შივეგმა ამ ფერმაში უნდა ასწავლოს ათი წლის განმაელობაში მეურნეობა აქაურ ყმაწვილ კაცებს და სხვა ძავკასიის ბქეთა მხრის მცხოვრებლებს, ვინც კი მოისურვებს მასთან შესელას. სხვა და სხვა შაგირდებს სხვა და სხვა მეურნეობის ნაწილი უნდა ასწაელოს; ზოგს მაგ. რიგიანად ყანის მოელა, ზოგს—აბრეშუმისა, ზოგს პირუტყვების მოშენება და სხვა, ვისაც რა ჰსურს და რისაც ხალისი აქეს; ასე რომ აქედან გამოსულებმა

ჰყიდის — მეორეცა; ერთიც ურევს თავის სავაქრო საქონელში ყალბს საქონელსა, მეორეცა; ერთიც ატყუებს მსყიდველსა—მეორეცა... " სისკარი" ყველასთან გამოდის პირნათ- ასეც ჩვენი ქართული გაზეთი ფროება არის" (Only. 1869 F. notgotho 72 83.).

> ჩვენ დიდად გესურს შეგეეტყო კიდეე ყოველივე ურიგობა " ზოებისა", რომ ისე მოეპყრობიყავით, მაგრამ იმედიცა გვაქვს სისკრისაგან (ნოემბ. ნომერი) რომ შეგეატყობინებს რასაც დაგეპირდა: "შემდგომში მოვილაპარაკებ დანარჩენზე და ამასთანავე იმასაცა, რაც ჰქონიათ აზრად ამ გაზეთის გამომცემლებს; ჯერ ამ ნომრებში კი ხელად ესა კმარა". იანვარშიაც არა გავიგეთ რა; ივნისის ნომერიც აქა მაქვს, მაგრამ ჯერ არა არის რა. ძუდაბზიკაძის კომედიასაც კი ველარ მოვესწარით!

იმედი გვაქვს სისკარი სათნოთ მიილებს ჩვენ ამ დაცვასა. ბრა ვგონებთ, რომ მადლო-മാ ക് മന്ദ്രന്ത്രത പര മുറ്റ് മ്രിക്കാര്യാര്യം മാരം რამ ჩვენ ამ შრომას, თუმცა დიდი ფასი აქვს, (წარმოიდგინეთ თავგანწირულება სისკრისთვის, ეხლა ოთხშაბათი თენდება, მესამე საათს $21^{1/2}$ მინუტი აკლია: უზივარ ამის წერასა, ჯერ არა მძინამს!) ფასს არ ვადებთ და ვუმსხვერპლებთ სისკრის თორმეტი წლის მოღვაწებასა.

ასე ამბობს "ჟურნალის და გაზეთისაო". Оისკარი ჟურნალია, განა მისკარი ვაჭრობის ანგარიშით ანუ ანგარებით გამოდის? ბრა! ბმის წინააღმდეგი ჰაზრი ზემოთ მოგახსენეთ.

უნდა ივარგონ კარგ, გონიერ მუშებათ და agmix stiggosc. - ? egilat to des maganitation

2) ბმ ნაირი სწავლის მისაღებად შივეგის ხუტორში არის ბევრი საშუალება: კარგათ ამუშავებული საყანე ადგილები, საბალა ხე ადგილები, ხილისა და ყურძნის ბალები ხუტორის პირუტყვები, ყველისა და ერბოს მოსამზადებელი სახლი, ღვინის გამოსახდელი მასალები და სხვა.

3) პთი წლის განმაელობაში შივეგმა უნდა მისცეს სამეურნეო საზოგადოებას გასაყიდლად, ან მუქთად დასარიგებელად 50 ათასი ხილის ხეები; ამათ რიცხეში უნდა ერიmb 10 somble garamon by as 20 somble libsლისა; ძირიანი ეაზები ფივეგმა უნდა მისცეს საზოგადოებას 500 ათასი და კიდევ ისეთი ველური ხეები, რომლებიც წყალს ნაკლებად obmymadgt. - (myddala)

4) ბმის მაგიერ სამეურნეო საზოგადოებამ უნდა აძლიოს შივეგს ათი წლის განმაელობაში 5 ათასი მანჟთი ყოველ წელიწადს, ხუ. ტორში მუშაობის რიგიანად წასაყვანად და შაგირდების სწაელებისათვის; ამას გარდა იმან უნდა მისცეს შივეგს პირველი ხუთი წლის განმაელობაში 20 ათასი მან., ყოველ წელიწადს არა 6-ათ. მანეთზე მომეტებული. —

- ოთხი წლის განმავლობაში შაგირდებმა უნდა შეასრულონ იქ სწავლა. ბი რა პირობით მიიღებენ შაგირღებს ფივეგის ფერმაში: პირველ წელიწადს მუშა-შაგირდს იმას გარდა, რომ ყველაფერი მზათ ექნება — (საქმელსასმელი, ტანთ-საცმელი, სახლი, სახურავი და სხვა) მისცემენ კიდევ სამოცდა ათს მანეთს; მეორე, მესამე და მეოთხე წელიწადებში ათ ათ მანეთს უმატებენ ყოველ წელიწადს, ასე რომ მეოთხე წელიწადს იმას ერგება ასი მანეთი.

შემოსელის შემდიგ რო ორი წელიწადი გავა, შაგირდს დაითხოვენ, თუ უნდა, ორი ჯამაგირსაც არ გამოურიცხეენ. შოველს შაგირდს ეძლევა ტანისამოსი, რომელიც უვე-

მუშა-შაგირდებს გარდა ხუტორში მიიღებენ აკგირდებად აგრეთვე მცირე წლოვანებსაც: იმათ ჯერ ასწაელიან წერა-კითხვას და შერე ცოტ-ცოტათ მიაჩვევენ ბაღში და მინდორში მუშაობას, ისინი იცხოვრებენ იქ სრულებით უ. შივეგის ხარჯით *).-

ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲢᲕᲘᲜᲘᲡ **Წ**ᲝᲜᲐ.

სწავლულები ამბობენ, რომ რაც კაცს მეტი ტვინი აქვს, ის მომეტებული ჭკუის პატრონიც არისო. რასაკვირველია კაცი ყველა-ത്യാന ധ്രക്തുവന്നു എത്നെ ച്ചുപ്പാം വാം ക്യാന് ക്യാന് უფრო მეტი აქვს, სხეულის შედარებით, ვიდრე სხვა ცხოველებს. პირის თავს რო ხედავთ - ერთი ფუთი ტვინი მაინც გეგონებათ შიგ, მაგრამ რო ნახოთ ძალიან ცოტა გამოვა იმის ტანის შედარებით. სპილოს, რასაკვირველია, კაცზე მომეტებული ტვინი აქვს, as the day of the sample of the bedding მაინც გამოვა და ტვინი კი ორი კაცის ოდენა on sight olog songes.

საშუალ რიცხვით ოცდა ათის წლის კაცის Ogobo sogmation boll antigo to Job go mbმოც და ექვსს მის ხალს, ამავე ხნის domno ogoto sogmetol togmedb-boll გირე. და ათ მისხალს; ეს საშუალი რიცხვებია; რასაკვირეელია, ზოგს კაცს უფრო მეტი ტვინი ექნება, ზოგს კი ნაკლები. — რამდენიმე ქკუიანი და სწავლული კაცების ტვინი ასწონეს სიკვდილის შემდეგ და ამოჩნდა, mad bagaghon sasongstal ogota onorfall more გირვანქაზე მომეტებულს იწონიდა.

ოცდა ათ წლამდე კაცს ემატება ტვინი;

ന്യരാ തന წლის კაცის ტვინი, როგორც ზევით ვსთქვით აიწონის სამს გირვ. და ორმოცდა ექეს მისხალს; შემდეგ ოცდა ათის წლისა ღრმა მოხუცებულობამდი კაცს მუდამ უმცირდება ტვინის წონა. ტყუილად კი არ ამბობენ ჩვენში "კაცი რო დაბერდება, თავში ტვინი გამოელევაო". ბასაკვირველია, რომ ღრმა მოხუცებულებაში კაცის ტვინის წონა ისევ მატულობს.

ᲐᲡᲝᲡ ᲐᲛᲬᲧᲝᲑᲚᲔᲒᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲔᲒᲘᲡ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐ-GOMESS.

ერთმა ქ. ბრესლავლის ექიმმა გაუშინჯა თვალები ას ოცდა თორმეტს სტამბაში მყოფს ასოს ამწყობს (наборщикъ); ამოჩნდა, რომ ნახევარი იმათგანი ბრუციანები არიან; ამ ასოცდა თორმეტს კაცში სამოც და რეა შორს ვერ იყურება. სამოცდა რვა ბრუციანების რიცხვში ორმოც და თორმეტს, სანამ სტამბებში მუშაობას დაიწყებდენ, ჰქონდათ კარგი თვალები და კარგათაც იყურებოდნენ; მაშა სადამე ისინი დაბრუციანებულან ასოს აწყობისაგან; ვინც უფრო დიდი ხანი მუშაობდა, ის მომეტებული ბრუციანიც გამოვიდა.

ხშირად არიან აგრეთვე ბრუციანები მოწაფეებთ, სტუდენტებთ და სწავლულებთ შორის, ესე იგი, იმათში, ვინც ბევრს ჰკითხულობს. ბსს ამათგანში, საშუალ რიცხვით, სამოცი ბრუციანია. — 9

ამნაირათ გახშირებული ბრუციანობის მოსასპობელად ექიმი ძონი ურჩევს სტამბაში იმისთანა სანთლების ხმარებას, რომლის სინათლე დღის სინათლეს ედრებოდეს; სანთელი პირ-და-პირ კასსას *) უნდა ანათებდეს და არა ასოს ამწყობის სახეს; პეტიტი (პატარა ასოები) არ უნდა იხმარონ ბეჭდვაში, რადგან იმათი ჩაცქერება ძალიან აფუჭებს თვალებს; დღეში დიდხანს მუშაობა, განსაკუთრებით სამთელთან და შეუსეენებლობა აგრეთვე ძალიან სწყენს თვალებს.—

acomepal man 5 g do. A good haroston Bang Is

მახსოვს პირველად სასწავლებელში წასაუვანად რომ მე გამამზადეს, მაშინ ანბანი მომცეს მე ხელში და შინაურათა გამომცადეს. ჯერ ანი მკითხეს და მერე ნარი; მაგრამ ყველაზე უთხარი ვარი. რაკი დარწმუნდნენ — არა ვიცოდი, მაშინ კი ჩუმათ გამილეს კარი Qs Bookhol: "happas ad sh obfismo, სასწავლებელში წადი, იწვალე; იქ გაჩვენებენ შენ თვალის სვირს, თუ ეს სიცელქე არ მოიშალე." II

3ხედავდი მინდვრებსა ვშორდებოდი, ნაჩვევ ბალებსაც ვეთხოებოდი, დალონებული მწარედ ვსტიროდი, მაგრამ მე არვის ვებრალებოდი. მხოლოდ ეს მახსოვს, გარდმომჟვა დედა Qs doobhis: "Banma, Jashis, by bonha; 3ინც სახლში დარჩა, რა გააკეთა, 3ინ მოიშორა თავიდან ჭირი. ბიკვარდეს სწავლა, გულს მოდგინება, შრომა და ტანჯვა ნუ გეზარება, **თ**უ შენი შრომა და შენი ტანჯვა სამშობლოს რამეთ გამოადგება."

Ш "ეცადე ძლიერ და გქონდეს სმენა, ძარგია. შვილო, სწავლის შეძენა;

*) პატარ-პატარა უჯრები, სადაც ასოები აწყვია. **0**ითო უჯრაში მარტო ერთნაირი ასოები აწყვია, მაგალითად ერთ უჯრაში ა, მეორეში ბ, და სხვა. როცა რომელიმე სიტყვის აწყობას დაიწყებს ასოს ამწყობი, ამ უჯრებიდან ამოილებს ხოლმე თითო-თითო ასოებს და ისე შეადგენს მთელ სიტყვას.—

მაგრამ ამას გთხოვ უცელაზე უფრო, ბრ დაიგიწყო სამშობლო ენა. მერწმუნე, რომა გამოცდილია, ეუ საძირკველი დანგრეულია, მაშინ კედლების აშენებისთვის **ე**ოველი შრომა დაკარგულია. ბეზარებოდეს უველასთან შური და როცა შეგვხდეს კაცი უძლუ იცოდე, რომ ის შენი ძმა არი, ბრ დაუკავო ღვინო და პური." margial one of the Brodes

" გიყვარდეს შენი მოძმე კეთილი და მათთვის მუდამ გეწოდეს გული; შენს მოძმებთ შორის და შენს მიწაზე ბერჩიოს იყო შენ დამარხული. ტანი უსულო და უგრძნობარე **ე**უგინდ შინ იყოს და თუგინდ გარე; მაგრამ როგორლაც, დედაშვილობამ, სანატრელია სამშობლო მხარე."

ბმ სიტყვებითა დედაც მომშორდა და ეს მას აქეთ დამამახსოვნდა, რომ ის ამ სიტყვებს გრძნობით ანბობდა, **თ**ვალიდან ცრემლსა რხევა გაქონდა.

8. ჰალადიდელი.

1869 ₹. მუთაისი.

(3deg60 N-6)

ბრ მიყვარხარ, დამეხსენ, ძალით ვერ შეგიყვარებ. ხარ სხივებთ მზეებრ მფენი, მაგრამ შავს ნისლს გადარებ.

ashonsmos mobbo bsh სრულისა სიყვარულის, მაგრამ მისგან — ვისდამი ხსნა გიძს გულის ჩაგრულის

Jank godan, modoban, მითხარ, რათ შემიყვარებ, მაშინ ოდეს შენსა სხივს შავსა ნისლსა ვადარებ.

მიკვირს, ჩემზედ რად ჰფიქროფ, ბნუ ვით გაგონდები; რადგან თანა-ვერ გიგრძნობ, მე ვითღა მემონები!

ბრ მიყვარხარ, დამეხსენ, ძალით ვერ შეგიყვარებ; ხარ სხივთა მზეებრ მფენი, მაგრამ შავს ნისლს გადარებ.

Jugama bom botnos, თანგრძნობითა ალსავსე, სხივებთა მზეებრ მფენი, მით ეთერთ დასამზგავსუ.

მაგრამ შენსა სხივებსა შავსა ნისლსა ვადარებ, ბმის გამო, ლამაზო, მითხარ-რად შემიყვარებ!

მაგრამ გეტყვი ერთს რასმე, ბრძნობით მომაპყარ გული; 3თიცავ პატიოსნებას, ბირჩევ, როგორც ერთგული.

შეიყვარე მხოლოდ ის, 3 ინც გრაცხს თავის ვარსკელავად 3ინც ყოვლად გემონების, ბეტრფის განუსაზორავად.

თორემა მე, ლამაზო, რისთვისლა შემიყვარებ, რადგან შენსა სხივებსა შავსა ნისლსა ვადარებ!

იციი-რაოდენ ჰშორავს שתשול שתשפו שותשו שותשונים בלחשונים בשום deg, begger goodgoo, none and manning 30 337 Samong Blev James Colog June 2768

Olego 37 marso 1835 3 m. Ant 2 300 - 1 81 Rheinische Blätter , commo common generate რადგან სხვა უძს საგანი დატანჯულს ჩემსა გრძნობას . .

შემდეგ ამისა, ლამაზო, მე ვითღა შემიყვარებ; რადგან შენსა სხივებსა შავსა ნისლსა ვადარებ!.

ეგე ჩემგან თხრობილი, 3აი თუმცა გეწყინოს; და მით გულსა დაღრუბლულს კვლავ წქენა გარდგეფინოს!

მაგრამ, ჩემო ლამაზო. იფიქრე, ნუ სჯი ჩქარა, მაშინ- თვითვე გამოსცნობ: მართლად გითხრობ, თუარა.

პულავცა გეტყვი, დამეხსენ, დამეხსენ, გამეცალე. In anygombom, mognym, ძალით ვერ შეგიყვარე! თიე(0 (2

5. დეკენბერს 1868 წელსა ს. ცხუკუშერი

5 633336M GEMADAN 7 85 (4

Monomobol Mondol Valsasmonmal Sadagmob ostsმდებობის ამსრულებელი პეტრე ხანდამოვი, მცხოვრები თავის სახლმი, პირველ განყოფილების მეოთხე ნაწილში ამით აცხადებს, რომ წელს აგვისტოს ოთხში **თ**ბილისის ოლქის სასამართლოში ისყიდება, მეორეთ შეუვაჭრებლათ, ერთ ეტაჟიანი დუქანი, რომელშიაც არის ფურნე, ეზოთი; ეს დუქანი არის 1 განყოფილების 1 ნაწილში, გალავინის პროსპექტზე. მიწა 45 კვად. საჟენია; ეკუთვნის თბილისში მცხოვრებს ბრიგოლ დავითოვს. ისუიდება ქვრივი ელისაბედ ბალიოზოვის და იმის ობლების ვალში, რომელიც შეადგენს 720 მანეთს. მს ფურნე არის დაფასებული 3,500 და გირაოთა აქვს 1,600 მანეთში პრუთუნ ბურგენოვს.

დაწვრილებით აღწერა ამ ფურნისა და ეზოსი შეიძლება ნახონ ყოველ დღე 10 დგან 1 საათამდე თბილისის ოლქის სასამართლოში, ბაქაულ ხანდამოვთან

მუთაისის გუბერნიის სამმართველომ, თვის გარდაწევეტილობისამებრ, დანიშნა თავის თანდასწრებით აგვისტოს 4-ს ვაჭრობა, მესამე დღეს მეორეთ ვაჭრობით, ორეტაჟიანი ქვითკირის სახლისა — ეზოთი, რომელიც არის მუთაისში და ეკუთვნის დიასამიძის ობლებს. მს სახლი არის დაფასებული 3800 მანეთად, დაგირავებული აქვს 5440 მანეთში გენერალ მაიორის მეუღლეს სო ფიო ბურიელისას და ამ ვალში იყიდება.

პისაც უნდა იყიდოს ეს სახლი და მამული, შეუძლია მივიდეს ქუთაისის გუბენიის სამმართველოში დანიშნულს ვადაზე, სადაც ნახავს დაწვრილებითი სიას. —

პავკაზიის ბქეთა მხრის პრიკაზის განკარგულებით ბორის უეზდის სამმართველოში არის დანიშნული ვაჭრობა აგვისტოს თოთხმეტს, კანონიერის ხელმეორე ვაჭრობით, მამული თავ. ელიზბარ პავლეს ძის ერისავისა, მდებარებს Ommob ქარალეთში და შქვიავში; ეს მამული იყიდება იმიტომ, რომ თ. მრისთავს უსესხია პრიკაზიდგან 10,000 მან. და ყოველ წლობით შესატანი ფული არ შეუტანია.

მისაც ამ მამულის ყიდვა უნდა, შეუძლია ნახოს იმისი დაფასებისა და აღწერის ქალალდები ბორის უეზდის სამმართველოში.

Jagjaton l Book ballahoggen ამით აცხადედებს, რომ მი ყმაწვილებისთვის, რომელნიც არიან ჩანიშნულნი რუსეთის სამხედრო გიმნაზიებში სახელმწიფო ხარჯით გასაგზავნათ, არის დანიშნული ეგზამენები და მათი ჯანმთელობის გასინჯეა წელს ივლისის 5-დგან 8-მდინ თბილისში იქ საცა აქვს საღგომი მთის სამმართველოს; ისინი გაიგზავნებიან ამავე თვის 10-ში დანიშნულებისა მებრ.—

ᲒᲘᲒᲚᲘ**Ო**ᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲒᲐ.

დაიბეჭდა და გამოვიდა ი 10 §

Johnnyma

და 3 n / g g m n ს s g n o b s g n f n g 6 0 უ. ი. გოგებაშვილისა.

(გეოთხე გამოიემა).

^{*)} ჩვენ მივაქცევთ ყურადღებას ამ საპრაკტიკო ხუტორზე ჩვენი მეოჯახე მებატონეებისა და გლეხებისას. ჩენთვის საჭირო არის ხეირიანად ვენახის მოვლა, ყანის ამუშავება და სხვ. ამ საქმეში ეს ხუტორი ბევრ სარგებლობას მოგვიტანს. -